

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА РАДА

ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра політології, історії і філософії

ПОЛТАВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І ПРАВА ЗВО "ВІДКРИТИЙ
МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ "УКРАЇНА"

ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА АСОЦІАЦІЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ

МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ: ВІТЧИЗНЯНИЙ І ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю

27 лютого 2025 р.
Полтава

УДК 342.25(477+4)(062)
М 65

Редакційна колегія:

Шаравара Тамара, завідувач кафедри політології, історії і філософії Полтавського державного аграрного університету доктор історичних наук, професор;

Макарець Світлана, доцент кафедри політології, історії і філософії Полтавського державного аграрного університету, кандидат історичних наук, доцент;

Приходько Сергій, доцент кафедри політології, історії і філософії Полтавського державного аграрного університету, кандидат політичних наук, доцент;

Усанов Ігор, доцент кафедри політології, історії і філософії Полтавського державного аграрного університету, кандидат філософських наук, доцент.

Затверджено до друку і поширення в мережі Інтернет вченою радою факультету обліку та фінансів Полтавського державного аграрного університету (протокол № 6 від 19.03.2025 р.).

УДК 342.25(477+4)(062)
М 65

Місцеве самоврядування: вітчизняний і європейський досвід: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнародною участю (м. Полтава, 27 лютого 2025 р.).
Полтава : ПДАУ, 2025. 310 с.

На основі міждисциплінарного підходу розглянуто кардинальні суспільно-політичні зрушення на глобальному та локальному рівнях, проаналізовано соціально-економічні, культурні, освітні, правові, трансформаційні процеси й безпекові аспекти модернізації системи місцевого самоврядування на місцевому рівні.

Для науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти, тих, хто цікавиться проблемами політичного життя в Україні та за кордоном.

Тези публікуються в авторській редакції. За науковий зміст і якість поданих матеріалів, наведені факти та статистичні дані відповідають автори, а також наукові керівники (для здобувачів вищої освіти).

© ПДАУ, 2025

© Автори статей, 2025

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ: ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ТА ФІНАНСОВО-МАТЕРІАЛЬНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ	12
Бацман Ольга	
ОСОБЛИВОСТІ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В КРАЇНАХ ЄС З ОГЛЯДУ НА ДОСВІД НІМЕЧЧИНИ, ШВЕЦІЇ ТА ІТАЛІЇ	12
Войтенко Юрій	
КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ: ПОТОЧНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ	16
Дорогань Андрій	
Доля Валерій	
ЦЕНТРИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ ЯК ІНСТРУМЕНТ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД.....	20
Загородня Альона	
ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ЯК ЗАПОРУКА МІЦНОЇ ДЕРЖАВИ І МІЦНОЇ ВЛАДИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ	23
Косаревич Назар	
БАЗОВІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....	25
Лісний Іван	
СПЕЦИФІКА ОБІГУ ОБЛІГАЦІЙ ТА ЇХ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ	29
Логовський Ігор	
ВИЗНАЧЕННЯ КОРДОНІВ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ РЕФОРМИ	32
Лозинська Тамара	
ОСНОВНІ НОВАЦІЇ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО СЛУЖБУ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ» ВІД 2 ТРАВНЯ 2023 Р.....	35
Лопушинський Іван	
НАРОДОВЛАДДЯ НА РІВНІ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ: НОВАЦІЇ ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	40
Макарець Світлана	
Сидоренко Федір	
МЕХАНІЗМИ ВИРІВНЮВАННЯ МУНІЦИПАЛЬНИХ БЮДЖЕТІВ: ДОСВІД КРАЇН БАЛТІЇ	43
Паланиця Микола	
ПАРТНЕРСТВО БІЗНЕСУ І ВЛАДИ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ.....	46
Примуш Микола	
КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....	50
Приходько Сергій	
Шейко Сергій	
МІСЦЕВІ ВИБОРИ: ПОШУКИ ОПТИМАЛЬНОЇ МОДЕЛІ	53

Pronoza Inna	
DIGITAL PLATFORMS AS A TOOL FOR PUBLIC PARTICIPATION IN LOCAL GOVERNMENT	191
Ростецька Світлана	
Наумкін Ігор	
КОНСТРУКТИВІЗМ ЯК БАЗОВА ПОЗИЦІЯ В РОЗУМІННІ ГЕНЕЗИСУ І ПРИРОДИ СОЦІАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ТА ЇЇ РОЛІ В ЕПОХУ МОДЕРНА ТА ПОСТМОДЕРНА	195
Семенов Геннадій	
ІННОВАЦІЙНІ МОДЕЛІ ІНТЕГРАЦІЇ МІГРАНТІВ У БЕРЛІНІ: РОЛЬ МІСЦЕВОЇ ВЛАДИ ТА ГРОМАД.....	200
Степаненко Сергій	
Китриш Олексій	
МАРКЕТИНГ ІМІДЖУ ЯК СКЛАДОВА СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ	203
Усанов Ігор	
Антонюк Марина	
ПАРТИЦИПАТОРНЕ БЮДЖЕТУВАННЯ У ПОЛТАВІ: МІЖ ДЕМОКРАТІЄЮ УЧАСТІ ТА ВИКЛИКАМИ РЕАЛІЗАЦІЇ.....	206
Феденко Дмитро	
ЦИФРОВІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ: ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ВІЗУАЛЬНИХ КОНФІГУРАТОРІВ У КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ	209
Філіппова Вікторія	
ДЕКОНЦЕНТРАЦІЯ ДЕЛІБЕРАЦІЙНИХ ПРАКТИК У СИСТЕМІ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....	212
Ярощук Інна	
ПАРТИЦИПАЦІЯ У СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ГРОМАД	215
СЕКЦІЯ 4. МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ	
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	219
Бабарикіна Надія	
ЛОКАЛЬНА ДЕМОКРАТІЯ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	219
Бережна Тетяна	
НАДАННЯ ПОСЛУГИ СТАЦІОНАРНОГО ДОГЛЯДУ В ГОРБАНІВСЬКОМУ ГЕРАТРИЧНОМУ ПАНСІОНАТІ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ ТА ПРАЦІ ПО ДОГЛЯДУ ЗА ЛЮДЬМИ ЛІТНЬОГО ВІКУ ЗА ПІДТРИМКИ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ ..	222
Бульбенюк Світлана	
ТРЕТЯ МІСІЯ СУЧАСНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ТА ВЗАЄМОДІЯ З ГРОМАДОЮ: КРИТЕРІЇ АНАЛІЗУ	225
Василенко Денис	
РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИХ СИСТЕМ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	228

7. Надмірно привабливий імідж виникає у випадку, коли певні міста чи регіони надто популярні серед туристів або нових резидентів, що призводить до перенавантаження інфраструктури та зниження якості життя. Прикладом є Фінляндія, де є необхідність регулювати потоки туристів і нових мешканців, щоб не завдати шкоди екології та зберегти високий рівень життя. Для таких територій важливо здійснювати контроль за розвитком інфраструктури та проводити політику обмеження кількості туристів або нових будівництв.

Підсумовуючи, зазначимо, що кожен із наведених типів іміджу вимагає індивідуального підходу та маркетингової стратегії для зміни або покращення громадського сприйняття території. Маркетинг іміджу є потужним засобом впливу на сприйняття територій різними цільовими групами, проте його ефективність залежить від правильного аналізу наявного іміджу та розробки відповідної стратегії покращення. Успішне управління іміджем сприяє економічному зростанню, привабленню інвесторів та покращенню якості життя, що робить цей напрям ключовим у розвитку територій.

Джерела і література

1. Гринчук Н. Формування територіальних маркетингових стратегій. URL: <https://surl.li/jpsnsp> (дата звернення: 01.02.2025).

ПАРТИЦИПАТОРНЕ БЮДЖЕТУВАННЯ У ПОЛТАВІ: МІЖ ДЕМОКРАТІЄЮ УЧАСТІ ТА ВИКЛИКАМИ РЕАЛІЗАЦІЇ

Усанов Ігор,

кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри політології, історії і філософії
Полтавського державного аграрного університету,
м. Полтава

Антонюк Марина,

кандидат філологічних наук,
доцент кафедри германської і української філології
Полтавського державного аграрного університету,
м. Полтава

Партиципаторне бюджетування, або бюджет участі, – це інструмент, який дає змогу громадянам безпосередньо впливати на розподіл частини місцевого

бюджету і відчувати себе відповідальними у суспільстві.. Разом із Черніговом та Черкасами, Полтава почала реалізовувати цю демократичну ініціативу [1]. У Полтаві її було офіційно започатковано у 2015 році, коли депутати міської ради одногосно затвердили Положення про бюджет участі [2]. Бюджет участі має важливе значення і має багато позитивних сторін, він покликаний зміцнити місцеву демократію, підвищити прозорість та ефективність використання бюджетних коштів та ін. Проте, як показує практика, впровадження бюджету участі супроводжується як досягненнями, так і певними викликами.

Безумовно, бюджет участі носить виховний характер що до громадянської свідомості, дозволяє мешканцям бути не просто населенням, а громадою, це те, що не підлягає імпорту, а є внутрішнім досвідом реалізації свободи. Тож, одним із головних досягнень партиципаторного бюджетування в Полтаві є активізація громадської участі. Мешканці міста отримали можливість не лише висловлювати свої потреби, а й пропонувати конкретні проекти, спрямовані на облаштування життя громади, що сприяє формуванню громадянської позиції та зростанню рівня довіри до місцевої влади.

Метод реалізації проектів, обраних шляхом голосування, – ще одне важливе досягнення на шляху вирішення нагальних проблем, які хвилюють мешканців міста. Це можуть бути проекти з благоустрою територій, створення зон відпочинку, покращення інфраструктури тощо. Прозорість процесу – ще одна несумнівна перевага партиципаторного бюджетування. Всі етапи, від подання проектів до голосування та реалізації, є публічними. Це дозволяє громадянам контролювати використання бюджетних коштів та забезпечує підзвітність місцевої влади [3].

Окрім безсумнівних досягнень, партиципаторне бюджетування у Полтаві стикається з низкою викликів. Одним із них є нерівномірність участі, бо активність окремих груп містян може бути вищою, ніж інших, що призводить до нерівномірного розподілу коштів. Складність процесу – це ще один виклик. Процес подання проектів, голосування та контроль за реалізацією потребують певних знань та навичок, що може ускладнити участь. Ризик маніпуляцій – також

є проблемою. Недостатня прозорість та контроль можуть призвести до спотворення результатів голосування, але разом з тим дозволяє напрацьовувати соціально правовий досвід. Обмеженість бюджету можна назвати іще одним фактором, що впливає на ефективність партиципаторного бюджетування. Обсяг коштів інколи недостатній для реалізації всіх важливих проєктів. Тож, партиципаторне бюджетування в Полтаві – це потрібний інструмент для розвитку місцевої демократії, який має як досягнення, так і труднощі. Для підвищення ефективності цього механізму необхідно забезпечити рівномірну участь громадян, спростити процес подання проєктів та голосування, посилити контроль за прозорістю та запобігти маніпуляціям, а також збільшити обсяг коштів, виділених на бюджет участі. Але, первісно має прийти перемога і Карфаген має бути зруйнованим і тоді в сім'ї вольній, новій ...

Аналізуючи існуючий досвід, можна виділити деякі тенденції в обранні проєктів по типології. Так, великі проєкти часто спрямовані на створення або ж реконструкцію міських просторів, таких як парки, сквери, спортивні майданчики. Наприклад, проєкти з облаштування сучасних спортивних зон, таких як «Вулична арена» або «Скейтпарк» залучають велику кількість мешканців. До великих, відноситься ініціатива утворення та подальший розвиток «Університету третього віку», що користується зростаючою популярністю. Середні проєкти охоплюють покращення інфраструктури окремих мікрорайонів, встановлення дитячих майданчиків, облаштування зон відпочинку, орієнтовані на вирішення локальних проблем в конкретних мікрорайонах міста. А от задіяні мікропроєкти дозволяють включати і невеликі ініціативи, навіть шкільні дитячі проєкти, або ж такі як проведення філософського форуму, який був орієнтований на молодь, але отримав популярність і серед старшого покоління містян. Ці проєкти часто мають точкову спрямованість, але в сукупності створюють більш комфортне та затишне міське середовище і його змістовне наповнення.

Загалом, запровадження партиципаторного бюджетування у Полтаві стало важливим кроком до підвищення прозорості та відкритості міської влади, а

також до залучення громади до процесів прийняття рішень, що сприяє розвитку демократичного суспільства.

Джерела і література

1. Бюджет участі в містах України: регіональний розріз. URL: <https://surl.li/pssheu> (дата звернення: 19.02.2025).
2. У Полтаві запровадять партиципаторне бюджетування. Новини полтавщини. 17.09.2015. URL : <https://surl.li/kzprmu> (дата звернення: 19.02.2025).
3. Чайковська А. Як «Бюджет участі» оселився в Полтаві. *Зміст*. 2016. URL: <https://surli.cc/jgiabx> (дата звернення: 19.02.2025).

ЦИФРОВІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ: ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ВІЗУАЛЬНИХ КОНФІГУРАТОРІВ У КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ

Феденко Дмитро,

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Київського національного економічного університету
імені Вадима Гетьмана
м. Київ

Цифровізація стає ключовим чинником трансформації управлінських процесів у сфері місцевого самоврядування. В умовах інтеграції України до європейського співтовариства питання модернізації бухгалтерського обліку набуває особливої актуальності. Оновлення методів ведення облікових процесів, включаючи впровадження сучасних інструментів, таких як візуальні конфігуратори, може суттєво підвищити ефективність використання фінансових ресурсів і зміцнити довіру громадян до органів місцевої влади.

Візуальні конфігуратори є інноваційними цифровими інструментами, які дозволяють представити складні фінансові дані у зручному та зрозумілому для користувача форматі. Їх застосування полегшує аналіз і управління фінансами завдяки інтерактивним можливостям, що дають змогу отримувати результати в реальному часі, формувати прогнози, створювати індивідуалізовані звіти та спрощувати процес комунікації між різними відділами. Для органів місцевого